

СЕКЦІЯ 1

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА РОЗВИТОК СУЧАСНИХ КОНЦЕПЦІЙ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

УДК 657

Брік С.В.,
к.е.н., доцент
Покотило Є.О.,
магістр

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»*

ДЕЯКІ ЗАХОДИ З РОЗРОБКИ РЕЙТИНГОВОЇ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Здатність суб'єктів господарювання адаптуватись до реального соціально-економічного середовища в системі стратегічного управління є однією з необхідних умов стабільного розвитку на фоні політичної кризи в Україні. Особливої актуальності наразі набуває проблема підвищення фінансової стійкості в умовах постійної зміни екзогенних факторів та посткризових явищ.

Особливу увагу аналізу фінансового стану та забезпечення фінансової стійкості підприємств в умовах ринкової економіки приділяли Базілінська О.Я. [1], Бутинець Ф. Ф. [2] (було розроблено ефективні методи оцінки фінансової стійкості), Варичева Р.В. [3] та Воськало Н.М. [4] (докладно розглядали діагностику фінансової стійкості підприємств). У зазначених роботах узагальнено досвід формування механізмів, що забезпечують фінансову стійкість підприємств, розроблено методи оцінки фінансової стійкості. Однак, не достатньо розкрито питання підвищення фінансової стійкості в посткризовому періоді на фоні загального підвищення рівня зовнішніх та внутрішніх ризиків. На сьогодні і досі залишаються актуальними питання оцінки та забезпечення фінансової стійкості.

Ключовою проблемою, що обумовила зниження поточної фінансової стійкості більшості підприємств України, є дефіцит грошових оборотних коштів, необхідних для забезпечення поточного виробництва. Саме відсутність вільних грошових коштів на

розрахункових, валютних та інших рахунках у банках негативно позначається на фінансовій стійкості підприємств і практично означає їх банкрутство. Щоб підвищити фінансову стійкість підприємства, необхідно позбутися усіх негативних факторів за допомогою впровадження певних заходів у цей процес.

Одна з основних проблем фінансової стійкості підприємства - переважання запозичення над заходами щодо збільшення власного капіталу, придбання матеріальних цінностей в кредит, без урахування реальної можливості їх оплати грошима. Причому ця тенденція характерна для більшості підприємств практично будь-якої галузі економіки. Саме тому малим підприємствам досить важко отримати кредити на свою діяльність, так як багато банків просто не довіряють платоспроможності даних підприємств.

Фінансово стійким вважається підприємство, яке здатне покривати свої пасиви активами, а також має високу прибутковість, що дозволяє фірмі нормально розвиватися, дозволяючи при цьому проблему взаємини акціонерів і менеджерів за рахунок підтримки на достатньому рівні дивідендів і курсу акцій підприємства.

Оцінка фінансової стійкості підприємства має на меті об'єктивний аналіз величини та структури активів і пасивів підприємства і визначення на цій основі міри його фінансової стабільності й незалежності, а також відповідності фінансово-господарської діяльності підприємства цілям його статутної діяльності [3].

Незважаючи на те, що існує багато методів і прийомів оцінки фінансової стійкості, актуальним залишається визначення найбільш універсальних й оптимальних, особливо за умови визначення рівня фінансової стійкості декількох підприємств. Практично не досліджується рейтингова система оцінки фінансової стійкості підприємств, яка дозволяє визначити ефективність їх діяльності порівняно з нормативом і стосовно один до одного, тобто вона дозволяє визначити не тільки рівень фінансової стійкості окремого підприємства, але й порівняти його зі значеннями інших підприємств і ранжувати їх. Ця система є ефективною, адже дозволяє визначити місце підприємства серед інших підприємств певної галузі, виділити найкращі й стимулювати гірші до покращення своєї діяльності.

Рейтингова система оцінки дозволяє отримати інтегральну оцінку фінансового стану підприємств у балах, які присвоюються йому за кожним із вибраних показників. Також ураховують у деяких

методиках вагоме значення показників, яке може бути несхожим у різних авторів. За сумарною кількістю балів визначається місце підприємства в рейтингу. Рейтингова система оцінки фінансової стійкості підприємств дозволяє інвесторам вибрати саме те підприємство, яке відповідає їх критеріям, допомагає правильно розмістити свої вільні фінансові ресурси, забезпечити збереження своїх вкладів та отримати найбільші можливі прибутки. Вона здійснюється на основі офіційної звітності, тому об'єктивність таких рейтингів значною мірою залежить від достовірності даних, за якими виконуються розрахунки, і системи використовуваних показників [2].

Для встановлення рейтингу оцінки фінансової стійкості підприємств пропонуємо використати сім показників фінансової стійкості й платоспроможності, дати їм оцінку згідно зі шкалою оцінювання фінансового стану позичальника, урахувати їх вагоме значення і ваговий коефіцієнт груп показників платоспроможності та фінансової стійкості, й наприкінці визначити загальний бал і порівняти його з допустимим балом, розрахованим нами на основі раніше розробленої методики.

Установлення рейтингової оцінки підприємств на основі коефіцієнтів загальної ліквідності, швидкої ліквідності, абсолютної ліквідності, фінансової стійкості, фінансової незалежності, оборотності балансу й маневреності, на нашу думку, є найбільш доречним, адже вони якнайкраще характеризують фінансову забезпеченість й ефективність використання коштів підприємством.

При застосуванні цієї методики потрібно звертати увагу не лише на загальний бал, але й на значення показників, адже може виникнути ситуація, коли підприємства наберуть однакову кількість балів, тоді потрібно брати до уваги те, у якого підприємства більші значення показників. Для перевірки цієї методики застосовують методику рейтингової експрес-оцінки фінансового стану для оцінки фінансової стійкості. Алгоритм визначення рейтингового числа кожного підприємства здійснюється на основі даних балансу та інших форм звітності.

Література

1. Базілінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика навч. посіб. / Олена Яківна Базілінська. – 2-ге вид.. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 398с.

2. Бутинець Ф. Ф. Економічний аналіз: навч. посіб. / Франц Францович Бутинець. – Житомир: Рута, 2003. – 680с.
3. Варичева Р.В. Власний капітал: функціональний підхід до трактування сутності, напрями класифікації у вітчизняній та зарубіжній практиці. – Вісник ЖДТУ. №2 (52).
4. Воськало Н.М. Аналіз власного капіталу підприємства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua/>.